

Literatura v knize uváděná je vybírána se zřetelem na studenty, kterým je příručka určena. V prvé řadě je uváděna literatura [německá, v menším rozsahu pak anglická, americká, francouzská a italská. Nacházíme zde i knihy z r. 1958, takže je zachycena i nejnovější literatura. I když připustíme, že knihy psané ve slovanských jazycích jsou pro velkou většinu západoněmeckých studentů jazykově nepřístupné, přece jen bychom právem čekali, že budou uvedena aspoň díla přeložená do němčiny, zvláště v poslední době (např. N. A. Maškin: *Principat Avgusta* vyšel německy r. 1954 v Lipsku pod titulem *Zwischen Republik und Kaiserreich*). Mezi časopisy pak postrádáme kromě časopisů ve slovanských jazycích i časopis *Bibliotheca Classica Orientalis*, který vychází v NDR (Berlín) od r. 1956 a který si jistě zaslouží místo mezi bibliografickými časopisy. V seznamu literatury postrádáme též řadu děl o otrocích (např. J. Vogt, *Struktur der antiken Sklavenkriege*, Abh. Akad. Mainz, geistes- u. sozialwiss. Kl. 1957, 1, Wiesbaden 1957 a W. L. Westermann, *The Slave Systems of Greek and Roman Antiquity*, Philadelphia 1955).

B. kniha má však celou řadu kladů. K nim patří v prvé řadě pěkné utřídění látky a jasný, a instruktivní výklad provázený názornými příklady, které výklad dobře ilustrují. Rovněž literatura, i přes uvedené nedostatky, poskytne čtenáři pomoc při hlubším studiu starověku, stejně jako celá kniha, bude-li se umět vyrovnat s jejími filosofickými základy.

*Zdeněk Zlatuška*

*Siegfried Lauffer: Die Bergwerkssklaven von Laureion I, II* (Akademie der Wissenschaften und Literatur in Mainz, Abhandlungen der geistes- und sozialwissenschaftlichen Klasse, Jhg. 1955, Nr. 12; 1956, Nr. 11). Wiesbaden, F. Steiner, 1956; 1957, str. 274.

V řadě pojednání mohušské Akademie, věnované antickému otroctví, vyšla ve dvou svazcích práce prof. Lauffera, věnované otrokům v řeckých stříbrných dolech v Lauriu. L. probírá jejich postavení skutečně důkladně po všech stránkách a v druhém svazku se zabývá i povstáními otroků, která zachvátila i Laurion. Úvodem své práce se zabývá termíny, které jsou používány v pramenech pro otroky a jejich práci v dolech a otázkou, zda vedle otroků pracovali v Lauriu i svobodní lidé. Terminologicky obě kategorie rozlišit nelze a prameny neposkytují materiál, který by tuto otázku mohl jednoznačně vyřešit. Mluví se v nich o svobodných lidech, kteří pracovali v dolech, ovšem zdá se, že šlo aspoň ve většině případů spíše o drobné podnikatele než o námezdní pracovníky. L. formulaci, která připouští, že počet svobodných pracovníků v dolech byl ve IV. stol. př. n. l. dosti značný, je nutno brát s rezervou. Na str. 242 mluví L. při výkladu o vzpouřách otroků o jakési „skryté internacionále“ (*Latente Internationale*), která prý nebyla formálně organizována, ale projevovala se v současném výbuchu povstání otroků na různých místech. Povstání laurijských otroků na konci II. stol. př. n. l. je — a to právem — považováno všeobecně za ohlas velkého povstání na Sicílii, ovšem o nějaké společné organizaci, ať už v jakékoli formě, rozhodně nelze hovořit. L. dílo je cenným obohacením odborné literatury, protože otázky, kterými se zabývá, byly dosud opomíjeny nebo probírány jen na okraji jiných temat. Připojené rejstříky umožňují dobrou a snadnou orientaci.

*Zdeněk Zlatuška*

*T. Robert S. Broughton: The Magistrates of the Roman Republic* (Philological Monographs 15, 1.2), vol. I (with the collaboration of Marcia L. Patterson): 509 B. C. — 100 B. C.; vol. II: 99 B. C. — 31 B. C. New York, American Philological Association, 1951; 1952. Str. XIX + 588; IX + 647.

B. dílo představuje významnou prosopografickou příručku, o to cennější, že se neomezuje jen na seznam konsulů, ale že podává přehled všech magistrátů, promagistrátů, důstojníků a pod. římské republiky, o nichž máme v pramenech zprávy. U každého jména uvádí B.